

מ"ת 40425/11/14 - מדינת ישראל נגד מרסל סבא

בית משפט השלום בחיפה

מ"ת 40425-11-14 מדינת ישראל נ' סבא
תיק חיצוני: 000502370/2014

בפני	כב' השופט אורי גולדקורן
המבקשת	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד איציק אמיר
נגד	
המשיב	מרסל סבא ע"י ב"כ עו"ד רומן קלוגרמן

החלטה

1. ביום 19.11.2014 הוגש נגד המשיב כתב אישום, בו הואשם בביצוע עבירות של חבלה חמורה ותקיפה הגורמת חבלה ממשית. תמצית פרק העובדות שבכתב האישום הינה כדלקמן: ביום 14.11.2014, בהיות המשיב בגילופין בבית קפה בחיפה, הוא חבט באגרופיו בפניו של המתלון, עד שאיבד הכרתו ונפל ארצה. בעוד המתלון על הרצפה, בעט בו המשיב בראשו ובפניו. כתוצאה ממעשי המשיב, נגרמו למתלון חבלות רבות, ובכללן שבר בעצם הגולגולת, חבלת ראש מדממת, דם תוך גולגולתי, המטומות בפניו, בעיניו, בגפיו ובבית החזה שלו, והוא נזקק לאשפוז בבית חולים למשך שלושה ימים.

2. במועד הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים. בבקשה צוין כי בידי המבקשת ראיות לכאורה לביצוע העבירות נשוא כתב האישום, הכוללות את הודעות המשיב, בהן הודה כי הכה את המתלון באגרופיו, לאחר שהמתלון קילל את אמו; הודעות המתלון, לפיהן אינו זוכר את האירוע; הודעת בעלת בית הקפה בו ישבו המשיב והמתלון; תעודות רפואיות וצילומי חבלות. בבקשה נטען כי מתקיימת עילת מעצר של מסוכנות - עילת מעצר סטטוטורית ועילת מסוכנות כלפי ביטחון הציבור. צוין כי המשיב הינו אלכוהוליסט, אשר הגיע לבית הקפה בו ביצע את העבירות נגד מתלון אותו לא הכיר לפני כן, בהיותו תחת השפעת אלכוהול. צוין אף כי בעברו הרשעה בעבירת איומים.

3. בדיון ביום 3.12.2014 אמר בא-כוח המשיב כי אינו חולק על קיומן של ראיות לכאורה ועל עילת מעצר, אולם גרס למשקלן הנמוך של הראיות. הוא ציין כי עדויות שני העדים "הניטראליים" אינן כוללות את מקור האירוע בו היה מעורב המשיב ואת הסיבה להתרחשותו; כי תחילת האירוע הייתה ביוזמת המתלון; כי במזכר של שוטר שהגיע למקום צוין רק כי ראה את המשיב בועט ברגלו לעבר גופו של אדם שהיה שרוע על הרצפה; כי מדו"ח האשפוז עולה כי המתלון הגיע לבית החולים כשהוא בהכרה; כי הפרמדיקים שהגיעו לזירת האירוע סברו שמדובר במתלון שנפל מגובה; כי המשטרה נמנעה מלחקור אנשים שנכחו במקום; כי המתלון כלל אינו מכיר את המשיב ולא זוכר את האירוע; וכי

טרם התקבלו תוצאות של בדיקת בגדי המעורבים בקטטה.

4. יש להבחין בין ראיות לכאורה לבין ראיות מעבר לכל ספק סביר. קיומן של ראיות לכאורה יוסק על-ידי בית המשפט אם יוכח כי קיים רף ראיתי שגלום בו פוטנציאל לקביעת אשמו של המשיב בסיום ההליך. אין זה נדיר שגרסאות שונות של עדים, ומתלונן בכללן, לא יהיו כליל התיאום והשלמות, ודי בבסיס ראיתי גולמי אך ברור לשם הראיות לכאורה. (בש"פ 946/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 7.2.2012); בש"פ 7709/14 פחימה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.11.2014)).

אכן, קיימת זיקה בין עצמת הראיות לבין חלופת מעצר. נקבע בפסיקה כי ככל שעוצמת הראיות קטנה יותר, ובחינת חומר החקירה, אפילו בשלב הלכאורי מעוררת ספקות וסתירות, כך תגדל הנכונות לשחרר לחלופת מעצר. ולהיפך, ככל שהראיות לכאורה חזקות וחד-משמעיות יותר, ובהתקיים שאר התנאים להורות על מעצר, כך תקטן הנכונות להסתפק בחלופת מעצר. (בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.8.2011); בש"פ 7444/14 אלטורי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.11.2014)).

5. מבדיקת תיק החקירה עולה כי במקרה הנוכחי אין מדובר בראיות לכאורה בעלות עוצמה קטנה כלל ועיקר. אכן, לא ניתן לקבוע, ואף לא נדרש, כי הראיות הן מעבר לכל ספק סביר, אולם הן עומדות במבחן "ראיות לכאורה" אשר נקבע בפסיקת בית המשפט העליון. להלן אפרט את עיקרי הראיות שבתיק, תוך שימת דגש לאלו שלגביהן התייחס בא-כוח המשיב בטיעונו:

(א) העדים "הניטראליים" מסרו הודעות מהן עולה כי המשיב נקט באלימות קשה כלפי המתלונן. בהודעתו מיום 14.11.2014 של פאדי כתאנה הוא העיד כי ראה אדם לבוש טרנינג שחור בועט ברגלו "כמו בכדור" "בכל הכיוונים" בראשו של אדם בחולצה לבנה ששכב על הרצפה, ושכל ראשו היה נפוח וספוג דם. בהודעתו מאותו יום של מוהנד רזאז הוא סיפר על אדם שלבש טרנינג שחור ממוצא רוסי אשר עמד מעל אדם אחר ובעט בו, "כשהשני במצב קשה ופצוע".

(ב) בדו"חות פעולה של השוטרים יורגן חדאד ואלישע מאין מיום 14.11.2014 ציינו שניהם כי ראו אדם לבוש בטרנינג שחור בועט ברגליו לכיוון גופו של אדם ששכב על הרצפה.

(ג) המשיב, בהודעתו מיום 18.11.2014, ארבעה ימים לאחר האירוע, אמר כי המתלונן קילל את אמו והחל להרביץ לו "ועניתי לו". עוד אמר: "הייתי שיכור וללא זוכר בדיוק".

(ד) לודמילה יושאייב, שבמועד האירוע עבדה בבית הקפה, מסרה בהודעתה מיום 16.11.2014 כי המשיב, שלבש טרנינג שחור, הגיע למקום כשהוא שיכור, ואדם אחר ממוצא רוסי עלב בו.

(ה) בדו"ח סיכום אשפוז מיום 17.11.2014 צוין כי המתלונן הגיע לבית החולים רמב"ם ביום 14.11.2014 עם

חבלות בפנים וערפול הכרה, לאחר ש"נמצא מעורפל הכרה ע"י מד"א ברחוב", ו"לא ברור אם מדובר בנפילה או קטטה". צוין אף כי בבדיקה גופנית בקבלה הוא נמצא במצב כללי בינוני ובהכרה מלאה.

קיימות, איפוא, ראיות לכאורה, ואין לומר כי עוצמתן נמוכה.

6. בראיות לכאורה אין סג, ויש להצביע על קיומה של עילת מעצר. בא-כוח המשיב אמר בדיון כי אינו חולק על קיומה של עילת מעצר. סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 קובע חזקת מסוכנות בביצוע עבירה שנעשתה באלימות חמורה. אמנם לעיתים ניתנת אף חזקת המסוכנות הסטטוטורית לסתירה, כמו, למשל, עת העבירה בוצעה כאשר נאשם היה נתון לאיום חמור וממשי, או מצב בו המסוכנות הייתה ממוקדת כלפי אדם אחד על רקע יחסים טעונים (בש"פ 8896/11 ימר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 9.1.2012)). אין זה המצב בענייננו. מדובר במתלונן שלא היה מוכר למשיב, ושהתבטאות מילולית חריפה שלו כלפי המשיב הביאה לפרץ אלימות אכזרי כלפיו ולפציעתו הקשה. המסוכנות הינה כלפי המתלונן וכלפי הציבור בכללו.

7. בא-כוח המשיב, שאישר קיום ראיות לכאורה ועילת מעצר, ביקש לשחרר את המשיב לחלופת מעצר של מעצר בית בביתו של המשיב, בפיקוחם לסירוגין של שלושה משמורנים. באת-כוח המבקשת סברה כי אין מקום לחקירת המשמורנים לשם התרשמות מהחלופה המוצעת, מאחר ולהשקפתה חומרת המעשים ורמת המסוכנות אינן מצדיקות חלופת מעצר כלשהי.

8. בחינתה של חלופת מעצר אינה צריכה להיעשות במסלול אוטומטי של קבלת תסקיר מעצר בטרם הכרעה אם חלופה כלשהי תסכון. אין מדובר בדרכי פעולה קבועות היפות לכל מקרה ומקרה, ויש להתאים את בחירת המסלול לנסיבותיו של כל מקרה. עם זאת, קיימים כללי יסוד, שבכוחם להנחות את השופט הנדרש למקרה קונקרטי.

בבש"פ 478/12 אל עסאם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 23.1.2012) ציין השופט עמית כי יש להבין את נטיית הלב של שופט המעצרים להידרש לתסקיר מעצר, אולם יש לקחת בחשבון את העומס על שירות המבחן, ואת ההבדל בין הרצוי למצוי והמשאבים המצומצמים של שירות המבחן. הוא סבר כי על בית המשפט להפעיל שיקול דעת ולא להשתמש בשירות המבחן באופן אוטומטי. הוא סיווג שלושה סוגי מקרים: (1) מקרים שעל פניהם לא תסכון חלופת מעצר, שאז אין טעם להפנות לשירות המבחן; (2) מקרים שעל פניהם ראויים לחלופת מעצר, ובית המשפט יכול להתרשם מן המפקחים המוצעים ומטיב החלופה על רקע המעשה והעושה אף ללא צורך בקבלת "גושפנקא" משירות המבחן; (3) מקרי ביניים, בהם חלופת מעצר תסכון, אך בכפוף לבדיקה מעמיקה יותר שיכול ותיעשה אך על-ידי שירות המבחן.

דומה שאבחנה זו, בין מקרים שיש טעם וצורך בקבלת תסקיר מעצר, לבין מקרים בהם אין הדבר נדרש, עולה בקנה אחד ומשתלבת יפה עם ההלכה לגבי אופן בחינתה של חלופת מעצר, שהינה בחינה דו-שלבית. בבש"פ 2806/14 מדינת ישראל נ' ריכטר (פורסם בנבו, 16.6.2014) חזר בית המשפט על ההלכה לפיה בחינת היתכנותה של חלופת מעצר תיעשה בשני שלבים. בשלב ראשון, תיבחן השאלה האם חלופת מעצר כלשהי, יהא בה כדי להפיג או לאיין את

המסוכנות הנשקפת מהנאשם. במידה שהתשובה לשאלה זו תהא חיובית, יעבור בית המשפט לשלב השני, שבו עליו לבחון חלופת מעצר קונקרטית בעניינו של נאשם, וזאת לאחר קבלת תסקיר מעצר. במידה והתשובה לשאלה הראשונה היא שלילית, אין צורך להטריח את שירות המבחן ולבקש תסקיר.

הנה כי כן, הפעלת "המבחן הדו-שלבי", מחד, ו"מבחן הסיווג" (מתוך שלושה סוגי מקרים), מאידך, משמשים אותנו ככלי עזר בעת ההכרעה אודות חלופת מעצר.

הפעלת "המבחן הדו-שלבי" באופן שלאחר השלב הראשון תשובה שלילית מונעת בחינה של חלופה קונקרטית מביאה לתוצאה לא פשוטה, מאחר והיא חוסמת בפני נאשם כל דרך להציג חלופה הרמטית העשויה לאיין את עילת המעצר. לאחרונה ניתן שתי החלטות בבית המשפט המחוזי, מהן עולה כי ראוי שבית המשפט - עוד בטרם הכרעה על-פי המבחנים שתוארו לעיל ובטרם יישלח את הנאשם לתסקיר מעצר - יאפשר חקירת המפקחים על-ידי בא-כוח המאשימה, ויתרשם בעצמו מהחלופה המוצעת: עמ"ת (מחוזי חי') 59323-09-14 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.10.2014), ועמ"ת (מחוזי חי') 43923-11-14 רחאל נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 25.11.2014) (להלן: עניין רחאל). בעניין רחאל נאמר:

"אעיר באופן כללי, כי ייתכן ששעה שנמצאים אנו במצב שבו התסקירים מוכנים רק לאחר שבועות רבים, אזי שאולי יש מקום לשקול לשמוע ביותר מקרים את המפקחים בבית המשפט קמא, שמא בחלק מהמקרים, ולו בחלקם הקטן, יהיה בכך כדי לחסוך את הכנת התסקיר. ייתכנו מקרים שלאחר החקירות ביהמ"ש יגיע למסקנה שעדיין יש צורך בהכנת תסקיר, אך ייתכנו מקרים שלאחר החקירות בבית המשפט יגיע ביהמ"ש למסקנה שאין צורך בהכנת תסקיר (בין אם לאור המסקנה שהחלופה לא תוכל לספק מענה הולם ואין צורך לבזבז את זמנו של שירות המבחן בבחינתה ובין אם לאור מסקנה הפוכה והיא שהחלופה מהווה מענה מספק)".

9. הפעלת "מבחן הדו-שלבי" במקרה הנוכחי מובילה, תחילה, למסקנה כי המשיב עבר "בהצלחה" את השלב הראשון, ואין לומר כי בעניינו לא תסכון שום חלופה. אמנם המסוכנות גבוהה, אולם לנוכח עברו הפלילי שאינו מכביד של המשיב ונסיבות ביצועו את העבירות, כשהוא שתוי ובתגובה להתגרות כלפיו, יש מקום לבחון (בשלב השני) חלופה קונקרטית המוצעת על-ידו.

שלושת המפקחים שהוצעו נחקרו בבית המשפט על-ידי בא-כוח המבקשת. בעקבות החקירות, היא סברה כי אף אחד מהם אינו יכול להוות חלופה ראויה, שבכוחה לפקח על המשיב בעת שישהה במעצר בית.

דעתי כדעת באת-כוח המבקשת. כמפקחים-משמורנים הוצעו שני ידידים של המשיב וגרושתו. החבר ולדיסלב העיד כי המשיב הינו שכנו לשעבר והיכרותו עמו הינה "כמעט שנתיים". החבר סמיון, בן 67, אף הוא שכנו של המשיב,

סיפר כי הוא מכיר את המשיב מזה ארבע שנים, וכי בלילות יוכל לישון במרפסת בדירת חדר וחצי של המשיב. גרושתו של המשיב, ציינה כי בעבר סבלה מאלומות מצידו, כי לא תשהה בלילה בדירתו וכי היא משוכנעת שהוא לא צריך להיות בבית הסוהר. ה"תמהיל" של שלושת המשמורנים הללו רחוק מלהוות חלופה הדוקה ואינו מצטייר כצוות בעל אוטוריטה והשפעה על המשיב. מדובר, כך נראה, בשני ידידים של המשיב, שאינם מכירים אותו מקרוב, וגרושה שסבלה בעבר מנחת זרועו. קיים ספק אם המשיב, במצב דחק, יישמע להוראותיהם של משמורנים אלו. לו שניים מתוך שלושה מהמשמורנים היו נמצאים מתאימים, ניחא. ניתן היה אז לאפשר למשיב להציע דרך להידוק החלופה. אולם במקרה הנוכחי, אף אחד משלושתם אינו מתאים להיות משמורן, שיהא בכוחו לוודא כי המשיב ישהה באופן קבוע במעצר בית ולא יהווה סיכון לציבור ולמתלונן. מטעם זה, אין אף צורך בהפעלת שירות המבחן לקבלת תסקיר מעצר ובו המלצה באשר לחלופה המוצעת.

10. מאחר והחלופה שהוצעה לא נמצאה מתאימה, הנני נעתר לבקשה ומורה על מעצר המשיב עד תום ההליכים.

ניתנה היום, י"ב כסלו תשע"ה, 04 דצמבר 2014, במעמד
המשיב ובאי כוח הצדדים.